

Rahat zahmette; zahmet rahattadır?

İstanbul'dan Emine Duman: "Rahat zahmette; zahmet rahattadır." ifâdesi gereğince, bir yere meselâ özel araba yerine otobüsle mi gitmeyi tercih etmeliyiz?"

"Rahat zahmette; zahmet rahattadır." cümlesi Müslüman halkımızın yüz yıllardır Kur'ân'a dayandırarak söyleyegeldiği bir darb-ı meseldir. Bu darb-ı mesel, Kur'ân-ı Hakîm'in, "Elbette güçlkle berâber şüphesiz bir kolaylık vardır. Gerçekten güçlkle berâber şüphesiz kolaylık vardır."1 âyetlerini tefsîr ediyor. Âyetler şöyle devam ediyor: "Öyleyse, bir işi bitirince hemen diğerine giriş. Ve umduğunu yalnız Rabbinden iste."2

Bu son âyetlerden hareketle, Müslümanın aslâ boş durmaması gerektiğinin bir Allah emri olduğunu söylemek mümkündür. Öyle ki Müslüman—dinlenme dışında—hem bir saniye boş durmamalı, bir işini bitirince hemen diğerine atılmalı; hem de yalnız Allah'a güvenmeli, yalnız Allah'tan istemelidir. Bir saniye boş durmaksızın çalışmak görünüşte zahmettir ve zorluktur. Fakat bu zorluğun ve zahmetin sonunda Allah'ın ihsan ettiği meyveler, nîmetler, bereketler, kazançlar, ücretler, mükâfâtlar, lütuflar, açtığı kapılar o çalışma zorluğunu, zahmetini ve sıkıntısını hiçe indirir. Kul, kalbiyle ve diliyle istediği gibi, bizzat fiiliyle de istemelidir. Yani isteğini fiile ve eyleme dökmelidir ki, Rabbinin kabûlüne yaklaşsın.

İnşirâh Sûresinin bahsettiğimiz bu âyetleri nazil olduğunda Peygamber Efendimiz (asm) gülerek çıkmış ve "Bir zorluk iki kolaylığa üstün gelemez. Gerçekten güçlkle berâber kolaylık vardır. Hakîkaten güçlkle berâber kolaylık vardır" buyurmuşlardır.3

Ebû Ubeyde (ra) Hazret-i Ömer'e (ra) mektubunda kendilerinin az olmasına rağmen Rumların çokluğundan yakınmış ve endişelerini dile getirmişti. Hazret-i Ömer (ra) cevabında şöyle yazdı: "Muhakkak ki, mü'min bir kalbe her hangi bir şiddet ve korku inerse, Allah Teâlâ ona arkasından bir ferahlık verir. Her bir zorluk, sırtında iki kolaylık taşır."4

Dikkat edilirse, her zorluğu iki kolaylıkla müjdeleyen, "zorluktan sonra kolaylık"

bulduğunu üstü üste iki âyetle ifâde buyuran Kur'ân-ı Kerîm'dir. Zorluklar ne kadar dayanılmaz da olsa, gerek doğrudan Allah'ın takdir ettiği musîbetlerde olsun, gerekse olumlu netice almak için gösterilen verimli ve özverili çalışma esnasında olsun; çekilen her zorlukta; 1- Dünyevî, 2- Uhrevî olmak üzere iki büyük kolaylık vardır.

1- Dünyevî kolaylık; başarıdır, verimlilik, kalitedir, olgunluğa ermektir, kemâl kazanmaktır, sevmektir, sayılmaktır, el üstünde tutulmaktır, bol kazançtır, berekettir. Meselâ özveri ile işine sarılan ve işinde alınteri döken şahıs, zorluğu, sıkıntıyı ve zahmeti göğüslemiş olur. Fakat bu zorluğun arkasında: 1- Çalışma zevkini tatma, 2- Başarı zevkini tatma, 3- İnsanlara hizmet verme ve memnun etme zevkini tatma, 4- Kazanma zevkini tatma, 5- İnsanlarca sevmek ve sayılmak zevkini tatma, 6- Olgunlaşma ve kemâle erme zevkini tatma, gibi dünyevî kolaylıklar görmektedir.

Üstad Bedüzzaman Saîd Nursî Hazretleri, Cenâb-ı Hakkın, çalışmanın mükâfâtını bizzat çalışma içine koyduğunu ve bundan dolayı cansızlar da dahil tüm varlıkların Allah'ın yaratılış emirlerinin icrâsı çerçevesinde hususî vazifeler yaptıklarını kaydeder ve zerre bile olsa her bir varlığın tam bir istek, eksiksiz bir şevk ve büyük bir lezzetle çalıştıklarının ve başarılı da olduklarının gözlerden kaçmadığına dikkat çeker. Bedüzzaman'a göre arıdan, sinekten, tavuktan, tâ güneşe ve ay'a kadar herşey tam bir lezzet ve saadette vazifesine çalışmaktadırlar. Üstad Hazretleri der ki: "Demek hizmetlerinde bir lezzet var ki, akılları olmadığından âkıbeti ve netîceleri düşünmeden, mükemmel vazîfelerini îfâ ediyorlar."5

2- Zorlukların netîcesinde gelen uhrevî kolaylığa gelince: Bu, Allah'ın izniyle ve takdiriyle gelen yüksek feyiz ve sevapla birlikte, Allah'ın rızâsına, Cennetine, cemâline, sonsuz nîmetlerine, hadsiz mükâfâtlarına ve ebedî hazînelerine ulaşmaktır. Rahatın zahmette oluşu bu geniş mânâları ifâde eder. Katlanılan zahmetler, çekilen sıkıntılar ve göğüs gerilen zorluklar, neticede hem dünyada, hem âhirette sonsuz rahatlık, doyulmaz huzur ve ebedî saadet kazandırıyor, elbette baş göz üstüne denmeli ve katlanmalıdır.

Şüphesiz zahmet de rahattadır. Çünkü peşinen aranan "rahatlık" esâsen tembelikten başka bir şey değildir. Tembellik ise sonu gelmez zahmetlerin ve bitmez zorlukların başlangıcıdır. Rahatına ve keyfine düşkün olmakla ve çalışıp hak etmeden keyfini ve rahatını birinci plâna almakla insan, zahmetten, zorluktan ve sıkıntıdan başka bir kapıya çıkıp varmaz. İşe ve çalışmaya düşkün olmakla ise, sonuç itibariyle rahata ve rahmete kavuşmayı hak ettiğini ispat etmiş olur.

Hiç şüphesiz her insan rahatını ve keyfini düşünür. Fakat rahat ve keyfin sonuçta bir

“ücret” olduğu ve buna hak kazanmak gerektiği unutulmamalı; buna hak kazanmak için, “çalışmak” gibi bir “önemli bedel” ödenmesi gerektiği akıldan uzak tutulmamalıdır. Bu meyanda rahat dediğimiz özel arabalar da, aslında yoğun ve zahmetli bir çalışmanın neticesinde ulaşılan bir teknolojidir. Ve zahmetli bir çalışmanın neticesinde özel bir arabaya sahip olmuşsak, bu bize zahmetin sonrasında verilen dünyevî bir ücrettir ki, kesin olarak şükrü gerektiren bir husustur. Yani önemli olan, zahmet sonrasında bize ihsan edilmiş olan rahat hallere şükretmeyi bilmektir. Öte yandan özel araba yerine otobüs tercih etmekle, zor tercih edilmiş olmayabilir. Esasen günümüzde otobüslerin bir çok özel arabalardan daha konforlu ve rahat oldukları düşünülürse, zahmet tercihinin bir araba veya otobüs tercihinin indirgenmesinin isâbetli olmayacağı açıktır.

Bedüzzaman Hazretlerine göre, işsiz, tembel, istirahatle yaşayan ve rahat döseğinde uzananların ekseriyetle çalışanlardan daha ziyâde zahmet ve sıkıntı çekmesi kâinâta cereyan eden ve sünnetullah tabir edilen İlâhî düsturların bir gereğidir. İşsizler dâimâ ömürlerinden şikâyet ederler. Ömürlerinin eğlencelerle çabuk geçmesini isterler. Çalışanlar ise şükredenler sınıfındadırlar, Allah’a hamd ederler ve ömürlerinin çabuk geçmesini istemezler. “Rahat kimse ömründen şikâyet eder. Çalışan ise şükredendir.” sözü bunu ifâde eder. “Rahat zahmette, zahmet rahattadır.” cümlesi bu hakîkatin ifâdesidir.⁶

Dipnot:

- 1- İnşirâh Sûresi, 94/5, 6;
- 2- İnşirâh Sûresi, 94/7, 8;
- 3- H.D.K.Dili, 8/5924;
- 4- H.D.K.Dili, 8/5925;
- 5- Lem’alar, s. 127;
- 6- Mesnevî-i Nûriye, s. 138.